

PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Cofnodion cyfarfod o bell a gynhaliwyd ar 27 Tachwedd, 2023.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd Dr. I.J. Johnson (Cadeirydd); Y Cynghorydd S.J. Haines (Is-Gadeirydd); Cynghorwyr G.D.D. Carroll, E. Goodjohn, K.P. Mahoney, S.D. Perkes, J. Protheroe a N.C. Thomas.

Hefyd yn bresennol: Cynghorydd A. Asbrey, G. Bruce, C.P. Franks, W.A. Hennessy, J.M. Norman a E. Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

546 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrdd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

547 YMDDIHEURIAD AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd hwn gan y Cynghorydd S.M. Hanks.

548 COFNODION –

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Gorffennaf, 2022 fel cofnod cywir.

549 DATGANIADAU BUDDIANT –

Y Cynghorwyr Dr. I.J. Johnson, S.D. Perkes, J. Protheroe ac NC Thomas fuddiant yn Eitem Agenda Rhif 4 – Adroddiad Blyneddol Drafft Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol 2024/25 – Ymgynghori – sef eu bod yn derbyn lwfans Uwch Gyflog. Dywedodd y Cynghorydd Haines fod y Cynghorydd Carroll, a oedd yn cael anhawster cysylltu â'r cyfarfod ac a fyddai'n ymuno cyn gynted â phosibl, hefyd yn derbyn lwfans Uwch Gyflog, gan nodi bod y datganiadau'n cael eu gwneud at ddibenion tryloywder yn unig.

550 ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT PANEL ANNIBYNNOL CYMRU AR GYDNABYDDIAETH ARIANNOL 2024/25 – YMGYNGHORIAD (PGD) –

Cyflwynodd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd yr adroddiad yn nodi bod yr adroddiad yn nodi'r penderfyniadau i fod yn berthnasol i Gyngor Bro Morgannwg, Cyngorau Tref a Chymuned (CTCau) a, lle bo'n berthnasol, Awdurdodau Tân ac Achub a Pharciau Cenedlaethol. Tasg Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (PACGA) oedd gosod y lefelau tâl ar gyfer Cyngorau yng Nghymru a phob blwyddyn cyhoeddasant Adroddiad Blynyddol Drafft a ddosbarthwyd ar gyfer ymgynghori. Roedd y Panel ar gyfer 2024/25 wedi canolbwyntio ar dri phrif faes:

- Parhau i sicrhau bod lefelau tâl yn deg ac yn rhesymol drwy alinio lefelau tâl ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gyngorau, Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub o fewn cyd-destun enillion cyfartalog Cymru drwy ddefnyddio'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion yng Nghymru (ASHE) a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol fel y prif feincnod ar gyfer pennu tâl.
- Y gofynion adrodd ar gyfer CTCau a nifer y Cyngorwyr CTC sy'n penderfynu hepgor eu hawl i gyd neu ran ohonynt.
- Y dull o gyfrifo taliadau a wnaed i aelodau cyfetholedig Prif Gyngorau, Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub.

Roedd Atodiad A i'r adroddiad yn manylu ar ddetholiad o benderfyniadau o Adroddiad Blynyddol Drafft y PACGA ac awgrymodd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd ymatebion i'r ymgynghoriad i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd y Cyngorydd Haines a'r Cyngorydd Carroll, wrth roi sylwadau ar yr ymatebion, mai eu barn nhw oedd na ddylai cyngorwyr dderbyn codiad oherwydd yr argyfwng costau byw presennol gyda'r awgrym y dylid argymhell rhewi cyflogau i'r PACGA ar gyfer 2024/25. Tynnodd y Cadeirydd sylw'r Aelodau hefyd at y ffaith bod y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn ymateb ar ran y Cyngor Llawn a bod rhai o'r penderfyniadau yn yr adroddiad yn ymwneud â CTCau ac awdurdodau eraill, e.e. Awdurdodau Parciau Cenedlaethol yr oedd yn eu hystyried yn fater i'r sefydliadau hynny. Dywedodd y Cyngorydd Perkes ei bod yn bwysig adlewyrchu nad oedd amgylchiadau personol pob Cyngorydd yr un fath a'i bod yn deg ac yn rhesymol i Aelodau gael ad-daliad am eu gwaith fel Cyngorydd.

Awgrymodd y Cyngorydd Goodjohn, a dywedodd Aelodau eraill mewn modd tebyg, y gallai'r Pwyllgor ystyried rhewi cyflogau mewn perthynas â'r codiad arfaethedig, yn unol â'r geiriad a ddefnyddiwyd yn ymateb y flwyddyn flaenorol i argymhellion y PACGA bryd hynny.

Ar ôl ystyried yr adroddiad a rhoi sylw i'r trafodaethau yn y cyfarfod, cynhaliwyd pleidlais mewn perthynas â'r penderfyniadau a oedd wedi hynny

PENDERFYNWYD –

(1) NODI cynigion drafft Adroddiad Blynyddol 2024/25 Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol.

(2) ANFON yr ymateb drafft i Benderfyniadau PACGA fel y nodir isod ymlaen i'r PACGA ar ran y Cyngor:

Penderfyniad 1 - Cyflog Sylfaenol yn 2023/24 ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gyngorau fydd £18,666

Bydd y cyflog sylfaenol yn cyd-fynd â thri o bob pump o ASHE (Arolwg Blynyddol Oriau ac Enillion) Cymru Gyfan 2022, y ffigwr diweddaraf sydd ar gael wrth ddrafftio. Mae hyn yn gynydd o 6.06% yn y cyflog sylfaenol.

Ymateb y Cyngor

Mae'r Cyngor yn cefnogi'r gwaith parhaus o gysylltu taliadau cydnabyddiaeth Aelodau Etholedig ag ASHE ond mae'n gofyn i'r PACGA ystyried rhewi cyflogau Aelodau Etholedig y Prif Gyngor ar gyfer 2024/25.

Penderfyniad 2 - Bydd Lefelau Cyflog Uwch yn 2024/25 ar gyfer Aelodau Prif Gyngorau yn cael eu nodi yn Nhabl 1 (o Adroddiad Blynyddol yr PACGA)

Mae ASHE (Arolwg Blynyddol Oriau ac Enillion) Cymru Gyfan yn berthnasol i Fand 1 (Arweinydd y Cyngor a Dirprwy Arweinydd y Cyngor) a Band 2 (Aelodau Gweithredol), Band 3 (Cadeiryddion Pwyllgor), Band 4 (Arweinydd Grŵp yr Wrthblaid fwyaf), Band 5 (Arweinydd Grwpiau Gwleidyddol eraill) lle caiff cyflog ei rewi a bydd y cynnydd cyflog sylfaenol yn berthnasol.

Ymateb y Cyngor

Mae'r Cyngor yn cefnogi'r gwaith parhaus o gysylltu taliadau cydnabyddiaeth Aelodau Etholedig ag ASHE ond mae'n gofyn i'r PACGA ystyried rhewi cyflogau Aelodau Etholedig y Prif Gyngor ar gyfer 2024/25.

Penderfyniad 3 - Y Lefel Cyflog ar gyfer Cadeirydd Pwyllgor Trosolwg a Chraffu ar y Cyd ac Is-Gadeirydd

Y symiau arfaethedig yw £9,333 a £4,667 yn y drefn honno.

Ymateb y Cyngor

Mae'r Cyngor yn cefnogi'r gwaith parhaus o gysylltu taliadau cydnabyddiaeth Aelodau Etholedig ag ASHE ond mae'n gofyn i'r PACGA ystyried rhewi cyflogau Aelodau Etholedig y Prif Gyngor ar gyfer 2024/25.

Penderfyniad 4 - Taliadau i Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub

Bydd taliadau'n cael eu cynyddu o ganlyniad i'r codiad a gynigiwyd ar gyfer Aelodau Etholedig Prif Gyngor. Felly, bydd cynnydd hefyd o 6.06% yn yr elfen cyflog sylfaenol.

Bydd y tâl cydnabyddiaeth am Gadeiryddion yn parhau i fod yn gysylltiedig â chyflog uwch Band 3 Prif Gynghorau. Felly, bydd cynnydd bach i'r elfen rôl o'u cyflog. Bydd Dirprwy Gadeiryddion, Cadeiryddion Pwyllgor ac uwch rolau eraill yn parhau i fod yn gysylltiedig â Band 5. Felly, bydd eu elfen rôl o gyflog yn parhau i fod wedi rhewi. Bydd y cynnydd mewn cyflog sylfaenol yn berthnasol. Nodir manylion llawn am lefelau tâl cydnabyddiaeth i aelodau o Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub, yn Nhabl 2.

Ymateb y Cyngor

Nid yw'r Awdurdod yn gwneud unrhyw sylw ar y cynnydd gan ei fod yn fater i'r awdurdodau hynny.

Penderfyniad 5 - Taliadau Aelodau Cyfetholedig

Mae'r Panel yn cynnig y dylai fod hyblygrwydd lleol i'r swyddog perthnasol benderfynu pryd y bydd yn briodol cymhwyso cyfradd diwrnod neu hanner diwrnod neu ddefnyddio cyfradd fesul awr lle mae'n synhwyrol i gydgrynhoi nifer o gyfarfodydd byr. Mae'r cyfraddau llawn a hanner diwrnod yn parhau heb eu newid o 2023 i 2024. Yr unig newid yw pennu cyfraddau fesul awr.

Ymateb y Cyngor

Mae'r Awdurdod yn cefnogi cyflwyno'r hyblygrwydd i ddefnyddio cyfradd fesul awr lle bo hynny'n briodol.

Penderfyniad 6 - Taliadau tuag at gostau a threuliau Aelodau o Gynghorau Cymuned a Thref / Taliad sylfaenol ar gyfer costau ychwanegol o weithio gartref

Rhaid i bob Cyngor Tref / Cymuned dalu £156 y flwyddyn i'r Aelodau (sy'n cyfateb i £3 yr wythnos) tuag at dreuliau ychwanegol y cartref (gan gynnwys gwresogi, goleuo, pŵer a band eang) o weithio gartref.

Talu am nwyddau traul

Rhaid i'r Cynghorau hyn dalu £52 y flwyddyn i'w haelodau am gost nwyddau traul swyddfa sy'n ofynnol i gyflawni eu rôl, neu fel arall mae'n rhaid i Gynghorau alluogi Aelodau i hawlio ad-daliad llawn am gost nwyddau traul eu swyddfa. Mater i bob Cyngor yw gwneud a chofnodi penderfyniad polisi o ran pryd a sut y gwneir y taliadau ac a ydynt yn cael eu talu'n fisol, yn flynyddol neu fel arall. Dylai'r polisi hefyd nodi a ddylid adennill unrhyw daliadau a wneir i Aelod sy'n gadael neu'n newid ei rôl yn ystod y flwyddyn ariannol a sut i adennill unrhyw daliadau a wneir i Aelod sy'n gadael neu'n newid ei rôl yn ystod y flwyddyn ariannol.

Ymateb y Cyngor

Nid yw'r Awdurdod yn gwneud unrhyw sylw ar y cynnig ond mae'n cefnogi'r egwyddor y dylid ad-dalu'r Aelodau.

Penderfyniad 7 – Iawndal am Golled Ariannol

Mae hwn yn daliad dewisol ac ni chynyddwyd y swm y llynedd. Yn flaenorol, penderfynodd y Panel y dylid pennu lefel briodol o daliad ar gyfradd ddyddiol ASHE. Er mwyn cynnal y ddolen hon, mae'r ffigurau ar gyfer 2024 bellach yn £119.62 am ddiwrnod llawn a £59.81 am hanner diwrnod.

Ymateb y Cyngor

Nid yw'r Awdurdod yn gwneud unrhyw sylw ar gynnydd.

Penderfyniad 8 - Ffurflenni mewn perthynas â thaliadau gorfodol

Mae'r Panel yn cynnig, o fis Medi 2024, bod angen i'r ffurflenni ddangos cyfanswm y cymorth symiau mewn perthynas â'r taliadau gorfodol a grybwyllir uchod o fis Medi 2024. Dyma'r cyfraniad o £156 i gostau gweithio gartref a'r lwfans traul cyfradd sefydlog o £52 a'r costau teithio a chynhaliaeth a dalwyd. Mae hyn yn dod â'r rhain yn unol ag adrodd costau gofal a lwfansau cymorth personol.

Ymateb y Cyngor

Mae'r Awdurdod yn cefnogi'r egwyddor o alinio ag adrodd costau gofal a lwfans cymorth personol.

(3) O RAN yr Arolwg yn Atodiad B i'r adroddiad, bod yr ymatebion i'r cwestiynau fel a ganlyn :

- **Cwestiwn 1** – Codiad yn y tâl cydnabyddiaeth gan ddefnyddio'r Arolwg Blyneddol Oriau ac Enillion (ASHE)

Mae'r Panel yn gwbl ymwybodol o'r cyfyngiadau cyfredol ar gyllid cyhoeddus a'r effaith y bydd ei benderfyniadau'n ei chael ar gyllidebau Prif Awdurdodau. Mae'r Panel hefyd yn ymwybodol o'n Nodau a'n Hamcanion i ddarparu pecyn cydnabyddiaeth deg a rhesymol i gefnogi aelodau etholedig ac i annog amrywiaeth cynrychiolaeth. Felly, rydym yn cynnig codi eu tâl yn seiliedig ar enillion cyfartalog eu hetholwyr.

A ydych yn credu bod y Panel wedi sicrhau'r cydbwysedd cywir rhwng fforddiadwyedd a thâl cydnabyddiaeth digonol i gynrychiolwyr? Os na, a oes gennych unrhyw awgrymiadau eraill?

Ymateb y Cyngor

Oes ond dywedwn i'r Cyngor gynnal ei gefnogaeth i barhau i gysylltu tâl cydnabyddiaeth â chyflogau Aelodau Etholedig ag ASHE fodd bynnag, gallai'r Panel ystyried rhewi tâl cydnabyddiaeth Aelodau mewn amgylchiadau eithriadol.

- **Cwestiwn 2** - Hyblygrwydd lleol ar gyfer taliadau i unigolion cyfetholedig

Mae'r Panel wedi derbyn tystiolaeth y byddai'n fwy cost-efeithiol a thecach darparu ar gyfer hyblygrwydd wrth dalu'r rhai a gyfetholwyd i wasanaethu ar bwyllgorau Prif Gyngorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub.

Felly, mae'r Panel wedi cynnig y dylai fod hyblygrwydd lleol i'r swyddog perthnasol benderfynu pryd y bydd yn briodol cymhwyso cyfradd diwrnod neu hanner diwrnod neu ddefnyddio cyfradd fesul awr lle mae'n synhwyrol cydgrynhoi ychydig o gyfarfodydd byr.

Ydych chi'n cytuno â'r cynnig hwn? Os na, a oes gennych unrhyw opsiynau eraill a awgrymir?

Ymateb y Cyngor

Oes, ac mae'r Cyngor yn derbyn y safiad a gymerwyd gan y PACGA i adolygu'r dulliau talu presennol i adlewyrchu trefniadau gweithio ystwyth a gofynion newidiol ar Aelodau Cyfetholedig.

- **Cwestiwn 3** - Annog teithio cynaliadwy

Hoffai'r Panel sicrhau ein bod yn cefnogi cynaliadwyedd amgylcheddol yn ein penderfyniadau am dâl cydnabyddiaeth. Rydym yn ymwybodol bod cynlluniau mewn llawer o gyrff yng Nghymru sy'n annog teithio cynaliadwy ac rydym wedi cynghori, os yn bosibl, y dylid annog aelodau etholedig i gymryd rhan yn y cynlluniau hyn.

A oes gennych unrhyw enghreifftiau o arfer da neu syniadau eraill o ffyrdd y gallem ddefnyddio ein pwerau i annog teithio mwy cynaliadwy ymhlith aelodau?

Ymateb y Cyngor

Na, mae'r Cyngor, fodd bynnag, yn cefnogi'r egwyddor o annog y defnydd o deithio cynaliadwy. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn edrych i adolygu gwybodaeth a ddarperir i'w Aelodau i godi ymwybyddiaeth o'r mentrau y gallent fod am fanteisio arnynt.

- **Cwestiwn 4** - Ymwybyddiaeth o hawliau cynrychiolwyr

Mae'r Panel wedi gweld tystiolaeth o ddiffyg ymwybyddiaeth ymhlith aelodau etholedig lleol o'r taliadau y mae ganddynt hawl iddynt. Hoffem ddysgu a yw hwn yn fater o bwys, ac os felly, byddwn yn anelu at godi ymwybyddiaeth ymhellach, wedi'i dargedu at feysydd lle gallai hyn fod yn broblem.

Nodwch pa fath o gorff rydych chi'n ei wasanaethu *Prif*

Gyngor

Beth yw eich statws?

Ymateb y

Pwyllgor

Oeddech chi'n gwybod y gallai fod gennych hawl i rai o'r canlynol neu'r cyfan ohonynt:

Tâl cydnabyddiaeth am eich rôl

Oeddwn

Pensiwn (Prif Gynghorau yn unig)

Oeddwn

Ad-dalu treuliau

Oeddwn

Ad-daliad am gyfrifoldebau gofalu

Oeddwn

Taliadau absenoldeb teulu (Prif Gynghorau yn unig)

Oeddwn

Pa gamau y mae eich cyngor neu'ch awdurdod yn eu cymryd i wneud ei aelodau etholedig a'i aelodau cyfetholedig yn ymwybodol o'u hawliau?

Ymateb y Cyngor

Cyhoeddir gwybodaeth yn ymwneud â thâl cydnabyddiaeth aelodau yn y Llawlyfr Aelodau Etholedig. Mae aelodau hefyd wedi cael gweithdai ymarferol ar sut i hawlio treuliau drwy ei borth digidol.

- **Cwestiwn 5** - Cyhoeddi symiau cyfunol ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref

Mae'n ofynnol i Gynghorau Cymuned a Thref gyflwyno datganiad blynyddol o daliadau i'r Panel erbyn 30 Medi bob blwyddyn, a chyhoeddi hyn ar eu gwefan hefyd. Mae'r Panel wedi darparu templed ffurflen i'r clerod ei defnyddio. Mae'r Panel wedi trafod ac ystyried newid y gofynion ar gyfer Cynghorau Cymuned a Thref wrth gyflwyno eu datganiad o ffurflenni talu. Nod y Panel yw symleiddio gweinyddiaeth ac annog Cynghorau i sicrhau bod yr holl daliadau gorfodol yn cael eu gwneud i aelodau unigol.

Mae'r Panel yn cynnig, o fis Medi 2024, bod angen i'r ffurflenni ddangos cyfanswm y symiau a dalwyd mewn perthynas â'r taliadau gorfodol a grybwyllwyd uchod o fis Medi 2024. Dyna'r cyfraniad o £156 at gostau gweithio gartref, y lwfans traul cyfradd sefydlog o £52 a'r costau teithio a chynhaliaeth a dalwyd.

Mae hyn yn dod â'r rhain yn unol ag adrodd costau gofal a lwfansau cymorth personol.

A ydych yn cytuno y gellir cyhoeddi'r ffigurau hyn fel cyfanswm byd-eang yn hytrach nag yn unigol?

Ymateb y Cyngor

Dim barn

Beth yw'r rhesymau dros eich barn?

Ymateb y Cyngor

Er mai mater i Gyngorau Tref a Chymuned yw hwn, mae'r Cyngor yn cefnogi cynnig y Panel i annog pob Aelod i dderbyn tâl priodol am gyflawni eu dyletswyddau.

- **Cwestiwn 6** - Cyhoeddi symiau cyfunol ar gyfer cyrff eraill

Mewn adroddiadau yn y dyfodol, rydym yn ystyried caniatáu cydgrynhoi costau teithio a chynhaliath aelodau prif gynghorau, Awdurdodau Parciau Cenedlaethol ac Awdurdodau Tân ac Achub a byddai gennym ddi-ddordeb yn eich barn.

A ydych yn cytuno y gellir cyhoeddi'r ffigurau hyn fel cyfanswm byd-eang yn hytrach nag yn unigol?

Ymateb y Cyngor

Nac ydym

Beth yw'r rhesymau dros eich barn?

Ymateb y Cyngor

Mae'r Cyngor yn cefnogi'r egwyddor o gyhoeddi costau teithio a chynhaliath yn unigol.

Rheswm dros y penderfyniadau

(1-3) Wedi ystyried Atodiadau A a B ac yn dilyn trafodaethau yn y cyfarfod.

551 ADRAN 8(1A) O FESUR LLYWODRAETH LEOL (CYMRU) 2011 – CYMORTH YMCHWIL I GYNGHORWYR (PGD) –

Roedd Rhan 2 o'r Canllawiau Statudol ac Anstatudol (y Canllawiau) a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Mehefin, Gorffennaf ac Awst 2023 yn ymwneud â Deddf Llywodraeth Leol 2000, Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 (y Mesur), a

Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn cyfeirio at Gymorth Ymchwil i Gynghorwyr o dan Adran 8(1A) o'r Mesur. Dywedodd y Canllawiau y dylai "pob Aelod Etholedig allu cael mynediad at ystod o wybodaeth a chefnogaeth" er mwyn ymgymryd â'u rolau yn effeithiol.

Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd, wrth gyflwyno'r adroddiad, fod y Canllawiau Statudol newydd yn argymhell bod Cynghorau wedi cynnal adolygiad / archwiliad mewnol o'r cymorth ymchwil presennol a ddarparwyd i Gynghorwyr ac yn gwerthuso yn erbyn yr enghreifftiau a nodir yn y Canllawiau.

Awgrymodd yr adroddiad felly y byddai adolygiad o'r ddarpariaeth o wybodaeth i'r Aelodau yn caniatáu i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd a'r Cyngor sefydlu a ellid cydlynu, hyrwyddo gwasanaethau cymorth a ffynonellau gwybodaeth yn well a gwella mynediad at wybodaeth.

Roedd Atodiad A i'r adroddiad yn rhoi manylion i'r Pwyllgor am y wybodaeth sy'n ymwneud â'r cymorth a oedd yn cael ei ddarparu i'r Aelodau ar hyn o bryd. Er mwyn deall y galw am gymorth ychwanegol uchod bod yr hyn oedd eisoes yn cael ei ddarparu i'r Aelodau, atodwyd arolwg drafft yn Atodiad B ar gyfer sylw a chymeradwyaeth y Pwyllgor. Awgrymodd y Canllawiau hefyd y dylai Cynghorau achub ar y cyfle i weithio gyda'u Cynghorwyr i nodi unrhyw fylchau neu faterion gyda'r prosesau presennol, gan adolygu sut y gellid datblygu'r gefnogaeth hon a'i pharamedrau dros amser.

Ar ôl cwblhau'r arolwg, byddai'r Pwyllgor yn cyflwyno adroddiad wedyn i Bwyllgor Gwasanaethau Democrataidd i adolygu canfyddiadau'r arolwg.

Dywedodd y Cynghorydd Carroll, yn ei farn ef, nad oedd y cymorth ymchwil a ddarparwyd i'r Aelodau yn ddigonol ar hyn o bryd, yn ei farn ef nad oedd llawer o bwerau ar wahân rhwng Aelodau ar y meinciau cefn a'r Weinyddiaeth. Yn anffodus, dywedodd fod y swyddogion a roddodd gymorth i'r Pwyllgor Gwaith hefyd yn rhoi cymorth i Aelodau meinciau cefn ac roedd yn bwysig yn ei farn ef fod cefnogaeth a chynghor annibynnol yn cael eu darparu.

Holodd y Cynghorydd Goodjohn am y broses sy'n ymwneud â chael y cymorth ymchwil fel yr amlinellwyd yn yr adroddiad, gyda'r Cadeirydd yn gofyn i'r Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd ddarparu ateb ysgrifenedig i'r Cynghorydd Goodjohn a bod yr ymateb yn cael ei gopïo i holl Aelodau'r Pwyllgor.

Cydnabu'r Cynghorydd Mahoney y gefnogaeth a dderbyniwyd gan y Tîm Gwasanaethau Democrataidd, fodd bynnag, dywedodd ei fod yn ei chael hi'n anodd derbyn ymatebion i alwadau drwy weddill y Cyngor ar sawl achlysur a'i fod wedi mynd â'r mater hwn i fyny gyda'r Prif Weithredwr.

Dywedodd y Cynghorydd Perkes fod pob swyddog, yn ei barn hi, yn rhoi barn ddiduedd i'r Aelodau a'i bod yn bwysig bod swyddogion yn cael eu holi.

Dywedodd y Cynghorydd Protheroe, wrth gyfeirio at sylwadau'r Cynghorydd Mahoney, nad oedd wedi cael unrhyw broblemau wrth dderbyn ymatebion gan swyddogion i e-byst ac anogodd y Cynghorydd Mahoney i wneud yr un peth.

Dywedodd y Cyngorydd Dr. Johnson hefyd ei fod wedi cysylltu â swyddogion drwy e-bost a, lle bo hynny'n briodol, ar ôl ystyried yr ymatebion hynny os oes angen, gofynnodd am ragor o wybodaeth a/neu ddilyn i fyny gydag e-byst pellach fel y bo'n briodol.

Wedi ystyried yr adroddiad,

PENDERFYNWYD -

(1) NODI'r y lefel bresennol o gymorth a roddir i'r Aelodau fel yr amlinellir yn Atodiad A i'r adroddiad.

(2) CYMERADWYO'R Arolwg Cymorth Ymchwil drafft Aelodau sydd ynghlwm wrth Atodiad B i'r adroddiad i'w ddsbarthu i'r holl Aelodau Etholedig er mwyn nodi pa gymorth ychwanegol oedd ei angen a sut y gellid datblygu'r cymorth hwn dros amser.

Y rhesymau dros y penderfyniadau

(1) Er mwyn cydymffurfio â gofynion Adran 8(1A) Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 a'r Canllawiau Statudol newydd a gyhoeddwyd yn ddiweddar 2023.

(2) Nodi a oedd achos dros ddarparu adnoddau ychwanegol i gefnogi'r gwaith o hyrwyddo'r cyfleuster Cefnogi Ymchwil Aelodau i holl Aelodau o'r Cyngor.

552 MATER OEDD Y CADEIRYDD WEDI'I BENDERFYNU YN FRYS –

PENDERFYNWYD – Y dylid ystyried y mater canlynol yr oedd y Cadeirydd wedi penderfynu ei fod yn fater brys am y rheswm a roddwyd o dan bennawd y cofnodion.

553 DIWEDDARIAD LLWYFAN CYFARFOD HYBRID (CX) –

(Mae'r mater y mae'r Cadeirydd wedi penderfynu arno yn fater brys oherwydd yr angen i gytuno ar opsiwn a ffefrir i lywio penderfyniadau allweddol y mae'n ofynnol eu gwneud wrth fwrw ymlaen â chyfarfodydd cyhoeddus hybrid ac fe gyfeirir argymhelliad y Pwyllgor at y Cabinet i'w ystyried ymhellach.)

Trafododd y Pwyllgor adroddiad ar y Polisi Cyfarfodydd Aml-leoliad (PCAL) diwygiedig yn ei gyfarfod ar 17 Gorffennaf, 2023 ac argymell i'r Cabinet yr un fath i'w gymeradwyo yn amodol ar sawl diwygiad, gan gynnwys cynnwys yr holl Bwyllgorau Craffu yn y Polisi drafft diwygiedig i'w gynnal ar sail hybrid a'i ddarledu'n fyw. Ystyriwyd y cyfeiriad o'r Pwyllgor gan y Cabinet ar 7 Medi 2023, gyda'r Cabinet yn nodi bod angen lefel uwch o gymhlethdod ac adnoddau ar gyfer gweinyddu cyfarfodydd hybrid gan fod angen cynllunio presenoldeb corfforol, yn ogystal â sefydlu offer o bell, cynyddu nifer y staff i gefnogi cyfarfodydd a chynnwys cyfieithu Cymraeg ar y pryd.

Penderfynodd y Cabinet, ar 7 Medi, 2023, fabwysiadu'r Polisi PCAL ond bod cyfnod prawf o chwe mis ar gyfer cyfarfodydd y Pwyllgor Craffu yn cael eu cynnal ar sail hybrid a'u darlledu'n fyw.

Felly, rhoddodd yr adroddiad ddiweddariad i'r Pwyllgor mewn perthynas â gweithredu'r system hybrid Easy Conf ar gyfer cyfarfodydd Pwyllgorau, gyda'r Pwyllgor hefyd yn cael gwybod, yn dilyn trafodaeth gyda'r Prif Weithredwr ac Arweinydd y Cyngor, y cytunwyd y byddai'r dull gweithredu graddol isod yn cael ei fabwysiadu i gyflwyno cyfarfodydd cyhoeddus hybrid:

- Cabinet – 30 Tachwedd, 2023
- Pwyllgorau Craffu, Pwyllgorau Archwilio ac Archwilio a Chynllunio yn ystod mis Rhagfyr 2023 / Ionawr 2024 a
- Cyfarfod Arbennig y Cyngor Llawn – 15 Ionawr, 2024.

Dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd ymhellach wrth y Pwyllgor fod yr ateb cyfarfod hybrid Easy Conf wedi'i osod a'i gomisiynu ym mis Medi 2023 ac roedd rhaglen o faglu wedi dilyn i sicrhau bod y system yn barod i gael ei phrofi'n drylwyr cyn y lansiad meddal gyda'r Aelodau. Tynnodd yr adroddiad sylw hefyd at nifer y swyddogaethau o fewn y system a brofwyd a oedd yn cynnwys y swyddogaeth cyfieithu Cymraeg ar y pryd, pleidleisio hybrid a'r cerdyn adnabod amledd radio (RFID). Roedd nifer o sesiynau hyfforddi Aelodau wedi'u trefnu ac roeddent yn cael eu gweithio drwyddynt fel yr amlygwyd ym mharagraffau 2.13 i 2.22 o'r adroddiad.

Yn ogystal â gweithredu'r plattform technegol i alluogi cynnal cyfarfodydd hybrid roedd angen gwaith o fewn Siambr y Cyngor i ddarparu ar gyfer gwahanol gyfarfodydd o wahanol alluoedd. Atgoffwyd yr Aelodau fod maint aelodaeth gyffredinol y Cyngor yn yr etholiadau Llywodraeth Leol diwethaf wedi cynyddu o 47 i 54 Aelod. Roedd dimensiwn a siâp y Siambr yn her o ran darparu uchafswm capasiti Aelodau Etholedig a swyddogion wrth alinio â rheoliadau statudol, yn enwedig Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974, Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005 a Deddf Cydraddoldeb 2010. At hynny, nodwyd y byddai ystyriaethau dylunio i ragweld a darparu ar gyfer cynigion posibl sydd ar ddod gan Gomisiwn Ffiniau Cymru yn ychwanegu cymhlethdod pellach o ran gofynion capasiti. Cynhaliwyd gwerthusiad o'r seilwaith pŵer presennol hefyd i lywio'r broses ddylunio. Roedd paragraff 2.31 o'r adroddiad yn rhoi manylion am yr opsiynau mewn perthynas â chapasiti i'w hystyried gan y Pwyllgor.

Tynnodd y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd sylw at Opsiwn D a fyddai'n golygu prynu offer a dodrefn newydd ar gost o tua £136k gydag amser arweiniol o wyth wythnos gyda'r dodrefn a'r cadeiriau presennol yn cael eu hailddefnyddio ym manau cyfarfod eraill y Cyngor. Fodd bynnag, ar gyfer Opsiwn F, byddai'r dodrefn presennol yn cael ei ddefnyddio mewn cynllun cydymffurfio, gan alluogi i gyfran fawr o aelodaeth bresennol y Cyngor gael eu lletya ochr yn ochr â nifer o swyddogion allweddol i gefnogi cyfarfodydd. Byddai hyn yn gost fach o £3,500 sy'n gysylltiedig â gwaith trydanol ac atgyweiriol mân ac amser arweiniol o bedair wythnos i gyflawni'r opsiwn. Felly, cynigiodd yr adroddiad y dylid cefnogi Opsiwn F. Nodwyd ymhellach fod ansicrwydd ynghylch nifer yr Aelodau a fyddai'n penderfynu mynychu cyfarfodydd personol neu a etholir i fynychu o bell, byddai treial yn galluogi niferoedd

i gael eu cynnal a monitro presenoldeb yn ystod y cyfnod heb fawr ddim gwariant a bod adolygiad pellach yn cael ei gynnal maes o law i lywio'r dull gorau posibl.

Dywedodd y Cynghorydd Mahoney, yn ei farn ef, y dylai'r Siambr gael digon o le i ddarparu ar gyfer holl Aelodau'r Cyngor.

Roedd y Cynghorydd Haines hefyd o'r farn y dylai pob Aelod o'r Cyngor fod yn bresennol yn y Siambr ar gyfer cyfarfodydd y Cyngor ac wedi cael ei siomi ynghylch pa mor hir oedd cyflwyno'r datrysiad hybrid wedi'i gymryd.

Dywedodd y Cynghorydd Perkes mai Opsiwn F ddylai fod yr opsiwn a ffefrir yn ei barn hi, gyda'r opsiwn i adolygu yn nes ymlaen.

Cytunodd y Cynghorydd Protheroe â'r farn honno, fel y gwnaeth y Cynghorydd Goodjohn o ran pryderon iechyd a diogelwch.

Yn dilyn pleidlais

PENDERFYNWYD –

- (1) NODI'R cynnydd a wnaed hyd yma mewn perthynas â gweithredu platfform ateb hybrid y Cyngor i'w ddefnyddio yng nghyfarfodydd y Cyngor.
- (2) BOD Opsiwn F yn cael ei gyfeirio at y Cabinet fel yr opsiwn a ffefrir ar gyfer cyfarfodydd cyhoeddus hybrid.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Gyda golwg ar y cynnydd a wnaed hyd yma.
- (2) Er mwyn llywio penderfyniadau i'w gwneud gan y Cabinet.